

PAPER BIJ PRESENTATIE WEBINAR – SCHOLENBOUW. URGENTIE NU – OMDENKEN STRAKS voor 'De BouwKlup' [Bij [DWA](#) DIGITALE DINSDAG 26-11-2024]

Met Hans van der Hek [Beleidsregisseur onderwijshuisvesting] [VDH Managers Maken beleid toepasbaar](#) Voor info of overleg E: hvanderhek@vdh-managers.nl

YOUTUBE KANAAL DE BOUWKLUP

Het webinar is terug te kijken op ons YouTube Kanaal De BouwKlup: [Scholenbouw. Urgentie nu. Omdenken straks](#)

HET WEBINAR

Scholenbouw van versteende naar circulaire, modulaire en flexibele bouw, is dat 'rocket-science'? Nee dat is het niet. Er zijn goede voorbeelden hoe dit kan. De werkelijkheid is echter weerbarstig. We hebben nog een weg te gaan. Wat zijn de hobbels en waar liggen de kansen?

Over het ravijnjaar 2026 en hoe schoolbesturen en gemeentes zich hierop kunnen voorbereiden. Waarom 'het zweet op het goede voorhoofd moet staan'. Hoe landelijk de Zebra-formule maar voortduurt: 'Zijn ze zwart-wit of wit-zwart?'. Met de FEBO-Muur: geen 'one fits for all', maar gevuld met verschillende oplossingen en aanpak.

HOE KOMEN WE AF VAN 'OLD SCHOOL' EN 'VERSTEEND DENKEN' ? VIJF LISTEN:

1. Generiek aanbesteden. Specifiek inrichten

Een schoolgebouw is een uniek gestandaardiseerd prototype. Een aantal gemeenten besteden al generiek aan [een aantal projecten in een mandje] Hierbij is de romp van het gebouw hetzelfde en kan het schoolbestuur het onderwijskundig concept inrichten. Met deze manier van aanbesteden win je tijd en geld.

2. Modulair 'ademt mee'

Voorbeelden van modulair en circulair gebouwd [De Nieuwe Draai](#) in Dijk&Waard | Heerhugowaard en [Het Gele Park](#) [Integraal Educatief Kind Centrum Lichtenvoorde].

Modulair bouwen maakt de 'look & feel' mogelijk waarin mensen graag werken. Modulair, circulair en losmaakbaar | klikbaar ontwerpen en bouwen betekent flexibiliteit. De romp is generiek [punt 1] en de binnenkant kan worden aangepast.

Functionele aanpassingen zitten in het budget van het Rijk. Zo kun je ook inspelen op nieuwe behoeftes van ouders en kinderen of aanpassingen in het onderwijsconcept. Ook bij dalen van het aantal leerlingen deel of delen loskoppelen en elders plaatsen voor dezelfde of andere functies | doelgroepen. Circulairder dan steeds noodlokalen!

Meer over vormen van modulair en circulair bouwen: [De Scholenbouw Revolutie begint in Twente](#) en [Schools by Circlewood](#)

3. Circulair = politiek = kids als 'de beslissers van morgen'

Circulair bouwen staat bij alle gemeenten op 1. De politiek gaat voor hergebruik, minder Co2, flora en fauna. De menukaarten vliegen je om de oren. Echter het blijft vaak bij woorden. We hebben nog een weg te gaan.

Dit is gegeven het ravijnjaar 2026 en de te verwachten tekorten het moment om in gesprek te gaan over de voordelen van circulair bouwen. Ook een kans om tekorten te compenseren of andere vormen van financiering te promoten. Een voorbeeld van een circulaire basisschool [Arum | Friesland met 53 % hergebruik van materialen](#)

Luister naar de 'kids als de beslissers van morgen'. Betrek diegenen die straks gebruikmaken van het gebouw vanaf de start. Belangrijke vragen: 1. Wat heb je binnen nodig? En 2. Wat kun je buiten doen? Redeneer van binnen naar buiten. Dan kom je tot een heel andere functionele inrichting in plaats van een iconisch gebouw.

Op mijn reis door Nederland met het thema 'Scholen van de Toekomst' voor de gemeente Rotterdam waren de kinderpanels super duidelijk: wereldoriëntatie? gebruik plafond en wanden om te projecteren! Quote van een Havo-leerling: 'Gemeenten en schoolbesturen moeten detoxen! Ze houden vast aan oude systemen en instituten! Ze hebben mayonaise in de kop...'

4. Versteend, nooit op de goede plek

Staat de school over 40 jaar nog op de goede plek? Onderzoek vooraf welke voorzieningen in buurt, wijk, dorp, stadsdeel op de korte en lange termijn beschikbaar of nodig zijn. Modulair en circulair bouwen geeft ruimte in te spelen op veranderingen in gebruik of splitsen danwel bundelen van voorzieningen. VDH maakt een strategisch [spreidingsplan scholen, gymzalen en kinderopvang](#) waarin integraal verwerkt stedenbouwkundige en verkeerstechnische randvoorwaarden. Met een Integraal Huisvestings Plan (jaarschijven scholen/budget/planning) doe je jezelf tekort

Een aandachtspunt hierbij is het bij elkaar brengen van voorzieningen met gescheiden financieringsvormen Bijvoorbeeld: Commerciële kinderopvang + Publiek gefinancierd schoolgebouw. Hobbels in financiering zijn op te lossen. Hiervoor is een complete set van documenten ontwikkeld door ons die we implementeren. Met [RuimteOK Kenniscentrum](#) zijn gesprekken gaande om dit als een standaard te omarmen. Zolang er geen synchronisatie van geldstromen is zullen we het met dit soort constructies moeten doen.

Ook zien we meer combinaties van voorzieningen met woningbouw. Bijvoorbeeld het [Voorzieningencluster Westergouwe](#) in Gouda. Door gebrek aan ruimte en een sluitende grondexploitatie zullen we vaker dit soort combinaties zien. Scholen staan ook wat dat betreft niet meer op zich. Grond en grondstoffen zijn kostbaar.

Ook zien we de vorming per gemeente of regio van één groter schoolbestuur of schoolbesturen die samenwerken. De verwachting is dat in de toekomst ongeacht achtergrond of richting het totale bestand aan schoolgebouwen uitgangspunt is voor waar welke school, al dan niet met andere voorzieningen of woningbouw nodig is. Voorbeelden van deze schoolbesturen: [Symbio Hengelo](#) en de [Brigantijn](#) in Borne.

5. Twee versnellers voor scholenbouw: mini-competitie / marktconsultatie en voor de start van een project een haalbaarheidsonderzoek door de bouwheer

Bij generiek aanbesteden: de mini-competitie en de marktconsultatie. Hiermee schat je vooraf in of de wensen van het schoolbestuur binnen het budget passen.

Haalbaarheidsonderzoek is een versneller aan de voorkant. Stel vooraf vast met de relevante gemeentelijke afdelingen als verkeer, stedenbouw, economie en vastgoed hoe je 'de beren van de weg schiet' qua parkeren, bouwvolume en bestemmingsplan. Dit voorkomt tijdens het proces van planontwikkeling dat je als gemeente/bouwheer terecht komt in een soort van 'Echternach-processie'.

Beslissers krijgen hiermee overzicht en inzicht in beleid op ontwikkelingen, wet- en regelgeving, risico's, wat autonoom is en waar extra budget voor nodig is. Kortom zorg voor inzicht in het bouwbudget + locatie gebonden kosten [= alles wat niet in het bouwbudget zit]. Gemeentelijke zorgplicht = geen gemeentelijke 'flappentap'. Bepaal vooraf het totale budget. Voorkom dat je halverwege terug moet naar de gemeenteraad voor extra geld.

Ravijnjaar 2026

De landelijke overheid wil in 2025-2026 een wetswijziging doorvoeren waarbij de scholen de ruimte krijgen om te investeren in schoolgebouwen. Dat gaat niet gepaard met extra geld. Wel met een extra taak voor de gemeente: renovatie. De redenatie is dat gemeenten al geld krijgen en kunnen kiezen tussen renovatie of nieuwbouw.

Aan de zorgplicht van de gemeente verandert in principe niets. De gemeente moet zorgen dat er voldoende scholen staan. Dat wordt dan voor vier jaar vastgelegd in het Integraal Huisvestings Plan [IHP]. Dat is nu nog een inspannings-verplichting en wordt voor de periode 2026 – 2030 naar verwachting een resultaatverplichting.

De gemeente is dus verplicht zich aan het IHP te houden. Ook als er in 2026, wat de verwachting is, fors door het Rijk wordt bezuinigd. Vandaar het ravijnjaar 2026.

URGENTIE genoeg om NU met opdrachtgevers in gesprek te gaan waarom circulaire, modulaire en flexibele scholenbouw de betere oplossing is.

OPROEP: 'Je gaat het pas zien, als je het doet' Als bestuursadviseur kom ik graag met je in gesprek over jouw innovaties voor de toekomst.